

ובינתיים, בארדנים

חופשה כפרית בחלקה המערבי והפחות-מתורן של בלגיה נראית כמו הדבר הכי רחוק מכאן: מרחבים ירוקים, פרות באחו, שוק קטן ועיירות שלוות. למי שמוכרח אורבניות ואקשן, יש עיר סמוכה ואפילו מסלול של מירוצי מכוניות - רוני ערן

העמק הוא חלום

אביה של רות סטאסן ידע איפה לבנות. מחלונות חרדי השינה בקומה העליונה יכלו בני המשפחה להתעורר אל מרחבי עמק ירוק, מוקף ביער ובגבעות מתונות - עמק שכולו שלהם. ועכשיו, למשך ארבעה ימים - הוא שלנו. על מדרון אחת הגבעות רועה בתזמון מושלם עדר סוסים יפהפיים, וגשרון עץ מסמן את קיומו של נחל - אחד מיובליו של נהר Berwinne - החוצה את 140 הדונמים עוצרי הנשימה של משפחת סטאסן. השביל לאורך הנחל הוא מסלול נהדר לטיול בוקר, אלא אם כן בוחרים בתוואי מסילת הרכבת הישנה. זו הפכה

בפריז (Aubel) היא עיירה בלגית קטנה בפריז (Liège) סמוך לגבול עם גרמניה, במרחק כשעה מבריסל. במילים אחרות - חור אישם בארדנים. במבט מרכב חולף היא דומה לעשרות כמותה: מקבץ בתי כפר על גבעות ירוקות, כיכר, מוזקה, כמה חנויות ופטיסרי עם כל מה שקונדיטור בלגי יודע לעשות. אבל החוות המנומנות מסתירה סיבות משכנעות לנטות את אוהלכם דווקא שם, בחבל המזרחי של בלגיה. טוב, לא בריוק אוהל. למשפחה גדולה ולקבוצת חברים יומלץ כאן הטופ בתחום האירות באזור - אחוות בוקה מולאן (Boukai Moulin) שבפאתי אוכל.

לרשת של שבילי האופניים RAVel-rout, המובילים בסבך יערות ובשולי כפרים. בוקה מולאן מוגדרת כ"יט רוראל" (Gîte Rural) - לינה כפרית. לינה - כן, בכפר - גם, אבל כאן מסתיים הרמיון למה שאנחנו מכירים כלינה כפרית. לפני עשר שנים הפכו רות ורא"פייר סטאסן את האחוזה העצומה שלהם למקום אירוח למשפחות, לקבוצות חברים ולארגונים. שני בתי האבן הגדולים (שבעה חדרים באחד ושניים בשני) כוללים חרדי אירוח, סלון ומטבח מאובזרים להפליא; מוזן לבית יש פינת מושבים, ובבית השלישי נמצאים הבריכה (המחוממת) והסאונה. אפשר ליהנות מבוקה מולאן רק אם שוכרים את האחוזה כולה. 14 איש שישכרו את הבית בן שבעת החדרים לשבעה לילות (אפריל-אוקטובר) ישלמו 5,320 אירו, 54 אירו לאדם ללילה. מחיר ארוחת בוקר לאדם - 9 אירו, ואפשר להזמין שף לארוחה מפנקת. אבל בוקה מולאן היא רק אחת מ-1,400 בתי

נופש, ברמות שונות, שמציעה חברת ארדן אטאפ (Ardennes-Etape), גוף המרכיב בתי נופש (לפרטים, ראו מסגרת בעמוד הבא). מכית כפרי עם גינה ועד לאחוות ענק עם מנחת מסוקים - כל חופשה בבית נופש של ארדן אטאפ מוכה כ"Ardenne-Pass", חוברת הנחות שימושית לאטרקציות הטובות בסביבה, שמהווה גם כלי עזר מצוין לתכנון החופשה. קחו למשל את עמוד 138 - פרנקורשאן (Francorchamps).

ספא וסטוטורן

פרנקורשאן הוא מסלול מירוצי המכוניות הראשון באירופה ומסלול הפורמולה 1 הארוך בעולם (שבעה קילומטרים). ביום ביקורנו מתקיים שם ה"ספא קלאסיק". זהו שם אלגנטי לתחרות שמתתפה הם דור הפלמ"ח של נהגי המירוצים, עם מגוון נדיר של מכוניות מירוצן מרהיבות, שחרכו את המסלולים לפני עשרים ושלושים שנים.

תחנת הרכבת של לייז', שעיבב האדריכל סנטיאגו קלטרואוה, היא כל מה שגשר המיתרים שלו בירושלים הוא לא

מוזיקה, פסטיבלים והופעות

זו העונה של פסטיבלי מוזיקה, תרבות ואמנות ברחבי אירופה, שמנצלת את מזג האוויר הטוב להופעות גדולות בחוץ. כמעט לכל טעם מוזיקלי יש פסטיבל משלו: פסטיבל הקיץ של ברצלונה הנקרא Grec Festival, משלב מוזיקה, מחול ותיאטרון (עד 31 ביולי). חובבי הג'אז ייהנו בעיירה הצרפתית הימי-ביניימית Marcillac בדרום-מערב צרפת, בפסטיבל שנחשב לאחד הטובים בעולם מסוגו (28 ביולי עד 17 באוגוסט). אנשי מוזיקת העולם יחגגו בפסטיבל WOMAD, הגדול והנחשב מסוגו, המאגד כ-70 מוזיקאים ורקדנים מ-30 מדינות, המופיעים על שבע בימות בפארק Charlton שבאזור Malmesbury שב-Wiltshire. זה נחשב פסטיבל ידידותי לכל המשפחה (24-27 ביולי).

אוהבי הקלאסיקה יתענגו בפסטיבל מוצרט השנתי בולצבורג, עיר הולדתו של הגאון, על קונצרטים ועל אופרות (18 ביולי עד 31 באוגוסט), ועל פסטיבל פוצ'יני באמפיתיאטרון תחת כיפת השמיים ב-Torre del Lago, לא רחוק מעיר הולדתו Lucca (25 ביולי עד 30 באוגוסט). לסריקת הסרטון על פסטיבל הג'אז בצרפת סרקו את הקוד.

איפה: ברחבי אירופה
מתי: יולי-אוגוסט

יין, פסטיבל דרך השמפניה

מדי שנה מתקיים פסטיבל ב"דרך השמפניה" (La Route Touristique du Champagne). בכל שנה מארחים את האירועים כפרים אחרים שלאורך הנהיב, אבל העיקרון הוא אותו עיקרון: תמורת שמונה אירו מקבלים כרטיסייה מיוחדת, שמקנה כניסה ליקבים ולטעימות. עוברים מיקב ליקב, שותים, טועמים, ומבקרים גם במסעדות המקומיות שמציעות תפריטים מיוחדים לכבוד הפסטיבל. בכפרים השונים יש תערוכות ואירועים לכבוד הפסטיבל.

לצפייה בסרטון סרקו את הקוד

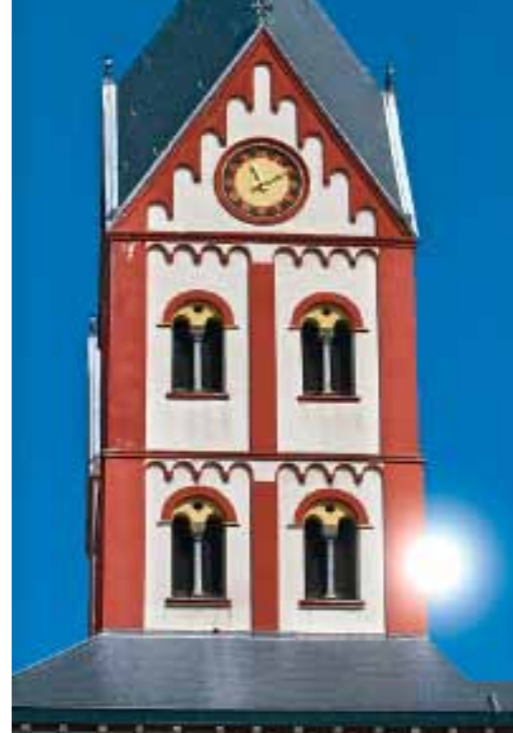
איפה: מחוץ שמוני, צרפת
מתי: 26-27 ביולי

מסורת, חג הניצולים ממוות

קצת ביזארי, אבל מרתק: בפייסטה של סנטה מרתה (Santa Marta de Ribarteme), שנקראת גם "חגיגת הקרובים למוות", חוגגים מאמינים קתולים שהיו על סף מוות את העובדה שניצלו והבריאו. הטקס שהם מבצעים ממחיש את חששותיהם הגרועים ביותר, ואולי את הפנטזיה של אנשים רבים להיות נוכחים בהלוויה של עצמם: הם מביאים איתם ארון מתים, נכנסים לתוכו וידידיהם וקרובי משפחתם נושאים אותם בתהלוכה עד לכנסייה. פטרונית העיר Las Nieves מרתה הקדושה, היא לפי המסורת אחותה של מרים המגדלית והממונה על ענייני מוות בכנסייה הקתולית. לצפייה בסרטון סרקו את הקוד.

איפה: באזור הגבול שבין ספרד למורטונו Las Nieves, גליסיה, צפון ספרד
מתי: 29 ביולי

בגלל השוק, בגלל החתונות

הפסטורליה הגיעה לכם עד פה? ליז' (Liège), העיר השלישית בגודלה בבלגיה, מציעה קבלת פנים אורבנית תוססת, שמתחילה בתחנת הרכבת. התחנה, שעיצב האדריכל סנטיאגו קלטראוה, היא כל מה שגשר המיתרים שלו בירושלים הוא לא. זהו מבנה עוצמתי, מרהיב ביופיו, עשרת אלפים טונות פלדה, שלושים אלף מטרים רבועים זכוכית ובטון, תשע שנות בניה, 320 מיליון אירו, 600 רכבות וכשלושים אלף נוסעים ביום. כל זווית בתחנה הזאת יוצרת תמונה מרתקת חדשה. מגנט לצלמים. במרכז העיר, מאחורי חזיתות הבתים של רחוב Hors Chateau שלמרגלות גבעת המצודה (הסיטארל) מסתתר מבוך מצודר של בתים עתיקים ושל חצרות אחוריות, שנשתמרו וטופחו להפליא. מתוכן מטפס Montagne de Bueren - גרם מדרגות תלול מ-1881 עם 375 מדרגות, שמוביל אל המצודה במרומי הגבעה ולתצפית היפה על העיר.

שבת הוא יום החתונות בליז', ועליצות מידבקת אופפת את מרכז העיר. עשרות זוגות צעירים, קבוצות נגנים, חבורות במסבות רווקים ורודות במיטב שמלות אס-הכלה, הופכים את Place du Marche, את Place Saint Lambert ואת הסמטאות שסביב הכיכרות לאחד המקומות השמחים ביותר שהייתי בהם. בחצר בית העירייה, בין מסעדות הומות ובתים מהמאות ה-17 וה-18, מצטופפים הזוגות הנישאים ופמלייתיהם, כשממול, במיקום אסטרטגי הולם, נמצא בית ה-Peket.

הבר הזה מוקדש כולו ל-Peket, משקה אלכוהולי מקומי דמוי ג'ין. Crista - שוט נקי של 40% אלכוהול או 20% מעורבבים במיץ תאנים, קסיס, קינמון, סיגליות ועוד. ג'ינו נאלה, הנספה הכלכלי משגרירות בלגיה בישראל, ממליץ על גרסת הטורבו של ה-Peket, המכונה "צוללת": "מטביעים את כוסית השוט בתוך כוס בירה. שתיים כאלה, ואתה רץ להתחתן שם עם מי שלא יהיה".

אם שבת היא היום של ליז', יום ראשון הוא היום של אובל, בגלל השוק שיצרני האזור מציעים בו את מיטב הטעמים המקומיים. היו שם גם דוכני תכשיטים, תיקים ובגדים במחירים וולים להפתיע, ואנו השקענו בשמחה בכלכלה המקומית כדי לקחת הביתה עוד כמה מזכרות מה"חור" המקסים הזה בארדנים.

הכותבת הייתה אורחת הנספחות הכלכלית-מסחרית של בריסל וולוניה ושל חברת בריסל איירליינס g@globes.co.il

גם מי שאין לו שמץ עניין במירוצי מכוניות נשימתו נעתקת עם כל מכונית שמעכסת את הימינה הזזה במאתיים קמ"ש

מידע מעשי

אתר שמרכזו בתי נופש באזור הארדנים, ברמות מחיר שונות, שמציעה Ardennes-Etape: www.Ardennes-Etape.com. חשוב לבדוק אם המחירים, כולל כלי מיטה ומגבות! אחוזת בוקה מולאן. www.boukai-moulin.be, מסלול מירוצי המכוניות בפרנקורשאן www.spa-francorchamps.be. מרחצאות הספא בעיירה ספא: www.thermesdespa.com. מסעדות מומלצות: Le Panier Gourmand, www.lepaniergourmand.be. ארוחת שלוש מנות מתפריטי בחירה: Aux Berges de la Bel, 35-30 אירו. שממוקמת על גדות נחל בל הציווי, ארוחת שלוש מנות מתפריטי בחירה: www.aubergedelabel.be 40-30 אירו.

שרידי בונקרים ואנדרטות זיכרון קטנות לחיילים אמריקאים, קנדים ובני המקום, שמוכרים גם בלגיה שילמה את המחיר בשתי מלחמות העולם. אותו ז'אק, חושף בדרך רובי הרשקוביץ, מנכ"ל בריסל איירליינס בישראל, הוא-הוא ממציא הקונספט של מטיל השוקולד - החטיפ האישי המחולק לקוביות. לי אין שום ציפיות מוזאק, מפעלי שוקולד הם בתי חרושת לכל דבר, ורבים מהם לא שווים ביקור למרות הטעימות בסוף. אבל מרכז המבקרים של ז'אק הוא מוזיאון ממש, עם אוסף יפהפה של אריוות, כרונות ותבניות יציקה עתיקות, שפרט לחן הווינטג' שלהן פורסות היסטוריה קטנה של השוקולד הבלגי והאירופי.

בפרנקורשאן כולל גם נסיעה לצד נהג מירוצים, שיכולה להגיע למהירות של 300 קמ"ש. סמוך לעיר ספא אהנו עוצרים להתפעל מהספא של ספא, שווה לכל נפש ומפנק ביותר. לפי החוק מגיעים לעיר תמלוגים על כל שימוש בשם, אבל לך תאכזף את זה. 165 אלף מבקרים בשנה באים לשכשך במי המרצאות, המצטיינים בתכולה גבוהה של ברזל. לפני עשר שנים הועתקו המרחצאות מהבניין ההיסטורי מ-1853 אל משכנם החדש על הגבעה המשקיפה על העיר. תמורת 20 אירו ותכולת בבלות חצי יום כבריכות ובסאונות, ותמורת 31 אירו - יום שלם, תצטרכו רק להחליט אם לעשות את זה בעירום או בנגד ים. יש התעמלות מודרכת בכריכה וציפה לצלילי מוזיקה. הטיפול הפופולרי הוא "קן קרובאוה", טבילה במים מוגוים עשירים בכרזל באמבט נחושת, ש"מורידים את המתח הווריד ומאיטים את קצב הלב".

גורמה מלוא הסל

העיירה אובל מתגלה כהפתעה קולינרית. זה התחיל בבוקר בעוגת הווברנבים כפטיסרי של ז'אן-פייר בכיכר, ונמשך בערב במסעדת Le Panier Gourmand, שפירושו - דברים טובים מלוא הסל. ואלה עלו על השולחן זה אחר זה, כמו מנה נפלאה של אספרגוס עם סלמון מעושן ומרק תותים בנענע על קרם מסקרפונה וגלדת תותים. רק בשביל זה צריך לבוא. 30 אירו כולל יין. אחד היתרונות של חופשה בארדנים הוא בכך שהכול קרוב. נסיעה קצרה של שלושים עד חמישים קילומטרים מפרידה בין כל אחד מבתי הנפש ובין שפע המקומות שכדאי לטייל ולבלות בהם. בעיירה אופן (Eupen), במרחק עשרים דקות נסיעה מה"בית", נמצא מפעל השוקולד ז'אק (Jacques) - 118 שנים של ייצור שוקולד בלגי. בדרך, בין בתי חווה עם צמד הגנות המשופעים הטיפוסי לאזור, מבקיעים מתוך הפסטורליה קנה של תותה,

